

Алгоритм підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

Підстава: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800 (<https://cutt.ly/7XTEEx87>).

1. Підвищення кваліфікації забезпечується засновниками закладів освіти та органами управління відповідних закладів освіти у межах повноважень та відповідно до законодавства.
2. Педагогічні і науково-педагогічні працівники зобов'язані **постійно** підвищувати свою кваліфікацію.
3. **Мета** підвищення кваліфікації: професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти.

Завдання:

- ✓ *удосконалення* раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань з урахуванням вимог відповідного професійного стандарту (у разі його наявності);
 - ✓ *набуття* особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади;
 - ✓ *формування та розвитку*: цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей тощо.
4. Педагогічні та науково-педагогічні працівники **можуть підвищувати кваліфікацію в Україні та за кордоном** (крім держави, що визнана ВРУ державою-агресором чи державою-окупантом).
 5. Можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами, видами.

Формами підвищення кваліфікації є *інституційна* (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), *дуальна*, *на робочому місці*, *на виробництві* тощо.

Форми підвищення кваліфікації *можуть поєднуватись*.

Основні **види** підвищення кваліфікації:

- ✓ навчання за програмою підвищення кваліфікації;
- ✓ стажування;
- ✓ участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо.

Окремі види діяльності, що провадилася поза межами плану підвищення кваліфікації закладу освіти та можуть бути визнані як підвищення кваліфікації:

- ✓ участь у програмах академічної мобільності,
- ✓ наукове стажування,
- ✓ самоосвіта,

- ✓ здобуття наукового ступеня,
- ✓ здобуття вищої освіти,
- ✓ участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо (п. 26).

6. З урахуванням результатів самооцінки компетентностей і професійних потреб, змісту власної викладацької діяльності та/або посадових обов'язків самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації.

7. **Обсяг (тривалість)** підвищення кваліфікації устанавлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС (*один кредит ЄКТС становить 30 годин*) за накопичувальною системою.

8. Підвищення кваліфікації здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації закладу освіти на певний рік.

Педагогічні і науково-педагогічні працівники мають право на підвищення кваліфікації поза межами плану підвищення кваліфікації закладу освіти на відповідний рік.

9. **Суб'єктом підвищення кваліфікації** може бути:

- ✓ заклад освіти (його структурний підрозділ),
- ✓ наукова установа,
- ✓ інша юридична чи фізична особа, у тому числі фізична особа-підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам.

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організувати надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності та/або за місцем роботи педагогічних та/або науково-педагогічних працівників, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно, якщо це передбачено договором та/або відповідною програмою.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію у різних суб'єктів підвищення кваліфікації.

10. **Програма підвищення кваліфікації** затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації та повинна містити інформацію про:

- ✓ тему (напряму, найменування),
- ✓ зміст,
- ✓ обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або в кредитах ЄКТС,
- ✓ вид, форму підвищення кваліфікації,
- ✓ місце (місця) надання освітньої послуги,
- ✓ очікувані результати навчання,

- ✓ вартість (у разі встановлення) або про безоплатний характер надання такої освітньої послуги.

Обсяг (тривалість) програми підвищення кваліфікації визначається відповідно до її фактичної тривалості в годинах без урахування самостійної (позааудиторної) роботи або в кредитах ЄКТС з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи.

11. **Стажування** педагогічних і науково-педагогічних працівників може здійснюватися в закладах освіти, установах, організаціях та на підприємствах; в закладі освіти за місцем роботи працівника або в іншому закладі освіти.
12. Керівником такого стажування призначається педагогічний або науково-педагогічний працівник, який працює у суб'єкта підвищення кваліфікації за основним місцем роботи, має науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання та/або успішно пройшов сертифікацію в установленому законодавством порядку.
13. Стажування у інших суб'єктів підвищення кваліфікації здійснюється під керівництвом працівника, який має відповідний досвід роботи та кваліфікацію (далі - супервізор).
14. Стажування здійснюється за індивідуальною програмою, що розробляється і затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації.

Індивідуальна програма стажування повинна містити інформацію про:

- ✓ обсяг (тривалість): один день стажування оцінюється у 6 годин або 0,3 кредиту ЄКТС;
- ✓ очікувані результати навчання.
- ✓ може містити також іншу інформацію, що стосується проходження стажування.

15. Підвищення кваліфікації шляхом участі у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо здійснюється відповідно до річного плану підвищення кваліфікації закладу освіти та **не потребує визнання його педагогічною (вченою) радою.**

Обсяг (тривалість) такого підвищення кваліфікації визначається відповідно до його фактичної тривалості в годинах (без урахування самостійної (позааудиторної) роботи) або в кредитах ЄКТС (з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи), але **не більше ніж 30 годин або 1,5 кредиту ЄКТС на рік.**

16. За результатами проходження підвищення кваліфікації видається **документ про підвищення кваліфікації**, що містить таку інформацію:
 - ✓ прізвище та ініціали (ініціал імені) педагогічного або науково-педагогічного працівника, який пройшов підвищення кваліфікації;

- ✓ форму, вид, тему (напряму, найменування) підвищення кваліфікації та його обсяг (тривалість) в годинах або кредитах ЄКТС;
- ✓ дату видачі та обліковий запис документа про підвищення кваліфікації.

У документі про підвищення кваліфікації повинні бути зазначені:

- ✓ повне найменування суб'єкта підвищення кваліфікації (для юридичних осіб) або прізвище, ім'я та по батькові (у разі наявності) фізичної особи, яка надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам (для фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб – підприємців);
- ✓ тема (напряму, найменування),
- ✓ обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації у годинах та/або кредитах ЄКТС;
- ✓ прізвище, ім'я та по батькові особи, яка підвищила кваліфікацію;
- ✓ опис досягнутих результатів навчання;
- ✓ дата видачі та обліковий запис документа;
- ✓ найменування посади (у разі наявності), прізвище, ініціали (ініціал імені) особи, яка підписала документ від імені суб'єкта підвищення кваліфікації та її підпис.

Документи про підвищення кваліфікації (сертифікати, свідоцтва тощо), що були видані за результатами проходження підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації – нерезидентів України, можуть містити іншу інформацію, ніж визначено цим пунктом, та **потребують визнання педагогічною (вченою) радою закладу освіти.**

Особливості підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти

1. Кожен педагогічний і науково-педагогічний працівник зобов'язаний щороку підвищувати кваліфікацію.
2. Підвищення кваліфікації щороку педагогічними та науково-педагогічними працівниками закладів фахової передвищої освіти є необхідною умовою проходження ними атестації у порядку, визначеному законодавством.
3. Основними напрямками підвищення кваліфікації є:
 - ✓ розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);
 - ✓ формування у здобувачів освіти спільних для ключових компетентностей вмінь;
 - ✓ психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;
 - ✓ створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;
 - ✓ використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку;
 - ✓ мовленнєва компетентність;
 - ✓ формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями;
 - ✓ розвиток управлінської компетентності (для керівників закладів освіти, науково-методичних установ та їх заступників) тощо.
4. У разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжатестаційний період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством.
5. Загальний обсяг підвищення кваліфікації **не може бути менше ніж 150 годин на п'ять років.**
6. Керівник, заступники керівника, керівник філії, відділення, циклової, методичної комісії закладу фахової передвищої освіти, які вперше призначені

на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом двох перших років роботи.

7. Керівники закладів освіти (уповноважені ними особи) після затвердження в установленому порядку кошторису закладу освіти на відповідний рік невідкладно оприлюднюють загальний обсяг коштів, передбачений на підвищення кваліфікації працівників закладу освіти, які мають право на підвищення кваліфікації за рахунок коштів державного та/або місцевого бюджетів, а також за рахунок інших коштів, передбачених у кошторисі закладу освіти на підвищення кваліфікації.
8. Протягом наступних **15 календарних днів** з дня отримання зазначеної інформації кожен педагогічний та науково-педагогічний працівник, який має право на підвищення кваліфікації за рахунок зазначених коштів, подає керівникові відповідного закладу освіти (уповноваженій ним особі) **пропозицію до плану підвищення кваліфікації** на відповідний рік, яка містить інформацію про:
 - ✓ тему (напрям, найменування) відповідної програми (курсу, лекції, модуля тощо),
 - ✓ форми,
 - ✓ обсяг (тривалість),
 - ✓ суб'єкта (суб'єктів) підвищення кваліфікації,
 - ✓ вартість підвищення кваліфікації (у разі встановлення) або про безоплатний характер надання такої освітньої послуги.
9. З метою формування плану підвищення кваліфікації закладу освіти на поточний рік пропозиції педагогічних та науково-педагогічних працівників **розглядаються педагогічною радою**.
10. За згодою педагогічного або науково-педагогічного працівника його пропозиція може бути уточнена або змінена, зокрема з урахуванням обсягу видатків, передбачених на підвищення кваліфікації.
11. За результатами розгляду **педагогічна рада** закладу освіти **затверджує план підвищення кваліфікації** на відповідний рік в межах коштів, затверджених у кошторисі закладу освіти за всіма джерелами надходжень на підвищення кваліфікації на відповідний рік (за винятком коштів самостійного фінансування підвищення кваліфікації педагогічними та науково-педагогічними працівниками).
12. **У разі невідповідності** пропозиції педагогічного або науково-педагогічного працівника щодо обсягу підвищення кваліфікації визначеним вимогам, **пропозиція не розглядається педагогічною радою**.
13. План підвищення кваліфікації закладу освіти на відповідний рік включає:

- ✓ список педагогічних та/або науково-педагогічних працівників, які повинні пройти підвищення кваліфікації у цьому році, теми (напрями, найменування), форми, види, обсяги (тривалість) підвищення кваліфікації (у годинах або кредитах ЄКТС),
 - ✓ перелік суб'єктів підвищення кваліфікації,
 - ✓ строки (графік),
 - ✓ вартість підвищення кваліфікації (у разі встановлення)
 - ✓ або примітку про безоплатний характер надання такої освітньої послуги чи про самостійне фінансування підвищення кваліфікації педагогічним або науково-педагогічним працівником.
 - ✓ може містити додаткову інформацію, що стосується підвищення кваліфікації педагогічних та/або науково-педагогічних працівників.
14. План підвищення кваліфікації може бути змінено протягом року в порядку, визначеному педагогічною радою.
15. За погодженням педагогічного або науково-педагогічного працівника, керівника відповідного закладу освіти (уповноваженої ним особи) і суб'єкта підвищення кваліфікації строки (графік) підвищення кваліфікації протягом відповідного року можуть бути уточнені без внесення змін до плану підвищення кваліфікації.
16. На підставі плану підвищення кваліфікації керівник закладу освіти (уповноважена ним особа) забезпечує укладення між закладом освіти та суб'єктом (суб'єктами) підвищення кваліфікації договору про надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації на відповідний рік.

Визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Результати підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, не потребують окремого визнання чи підтвердження.
2. Результати підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації визнаються рішенням педагогічної (вченої) ради відповідного закладу освіти.
3. Порядок визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних та/або науково-педагогічних працівників закладів освіти встановлюється педагогічними (вченими) радами відповідних закладів освіти.
4. Педагогічний або науково-педагогічний працівник **протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації** подає до педагогічної (вченої) ради закладу освіти:
 - ✓ клопотання про визнання результатів підвищення кваліфікації;
 - ✓ документ про проходження підвищення кваліфікації.
5. У разі підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається:
 - ✓ звіт про результати підвищення кваліфікації або творча робота,
 - ✓ персональне розроблення електронного освітнього ресурсу, що виконані в процесі (за результатами) підвищення кваліфікації та оприлюднені на веб-сайті закладу освіти та/або в електронному портфолію педагогічного або науково-педагогічного працівника (у разі наявності).
6. Форму звіту визначає відповідний заклад освіти.
7. **Клопотання протягом місяця з дня його подання** розглядається на засіданні педагогічної (вченої) ради закладу освіти.
8. Для визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічна (вчена) рада заслуховує педагогічного або науково-педагогічного працівника щодо:
 - ✓ якості виконання програми підвищення кваліфікації,
 - ✓ результатів підвищення кваліфікації,
 - ✓ дотримання суб'єктом підвищення кваліфікації умов договору.
9. Педагогічна (вчена) рада та повинна прийняти рішення про:
 - ✓ визнання результатів підвищення кваліфікації;
 - ✓ невизнання результатів підвищення кваліфікації.
10. У разі невизнання результатів підвищення кваліфікації педагогічна (вчена) рада закладу освіти може:

- ✓ надати рекомендації педагогічному або науково-педагогічному працівнику щодо повторного підвищення кваліфікації у інших суб'єктів підвищення кваліфікації;
- ✓ та/або прийняти рішення щодо неможливості подальшого включення такого суб'єкта підвищення кваліфікації до плану підвищення кваліфікації закладу освіти до вжиття ним дієвих заходів з підвищення якості надання освітніх послуг.

11. Результатом підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, може бути:

- ✓ присвоєння їм повних та/або часткових професійних та/або освітніх кваліфікацій у встановленому законодавством порядку.

12. Процедура **зарахування окремих видів діяльності** (участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вищої освіти, а також участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо), що провадилася поза межами плану підвищення кваліфікації закладу освіти, **їх результатів та обсяг** підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти визначаються педагогічними (вченими) радами закладів освіти.

13. Участь педагогічних та науково-педагогічних працівників у програмах академічної мобільності на засадах, визначених Законами України та іншими актами законодавства, визнається педагогічними (вченими) радами закладів як підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом участі у програмі академічної мобільності зараховується **не більше ніж 30 годин або один кредит ЄКТС на рік**.

14. Результати інформальної освіти (самоосвіти) педагогічних або науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання, можуть бути визнані педагогічними (вченими) радами відповідних закладів як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти (самоосвіти) зараховується відповідно до визнаних результатів навчання, але **не більше 30 годин або одного кредиту ЄКТС на рік**.

15. Здобуття першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівня вищої освіти, третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня або наукового рівня вищої освіти вперше або за іншою спеціальністю у межах професійної

діяльності або галузі знань визнається як підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників.

Обсяг підвищення кваліфікації шляхом здобуття наукового ступеня, рівня вищої освіти зараховується відповідно до встановленого обсягу освітньо-професійної (освітньо-наукової, освітньо-творчої) програми у годинах або кредитах ЄКТС, за винятком визнаних (зарахованих) результатів навчання з попередньо здобутих рівнів освіти.

16. Підвищення кваліфікації педагогічних або науково-педагогічних працівників шляхом їх участі у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо, яке здійснюється поза межами річного плану підвищення кваліфікації закладу освіти, **потребує визнання педагогічною (вченою) радою** закладу освіти.

Обсяг (тривалість) такого підвищення кваліфікації визначається відповідно до його фактичної тривалості в годинах (без урахування самостійної (позааудиторної) роботи) або в кредитах ЄКТС (з урахуванням самостійної (позааудиторної) роботи), але **не більше 30 годин або 1,5 кредиту ЄКТС на рік.**